

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Mitä tulisi huomioida henkilötietoja luovutettaessa?

Maarit Huotari VM

JUHTA/VAHTI-työpaja 12.2.2018

Mitä pitää huomioida?

- Oikeuksien perusta
- Julkisuuslaki
- Tietosuojalainsäädäntö
- Mitä tämä tarkoittaa?
- Tulevaisuuden näkymät

Oikeuksien perusta

Oikeuksien perusta

Sananvapaus ja julkisuus

- Perustuslaki 12 §
- Perusoikeuskirja 11 artikla

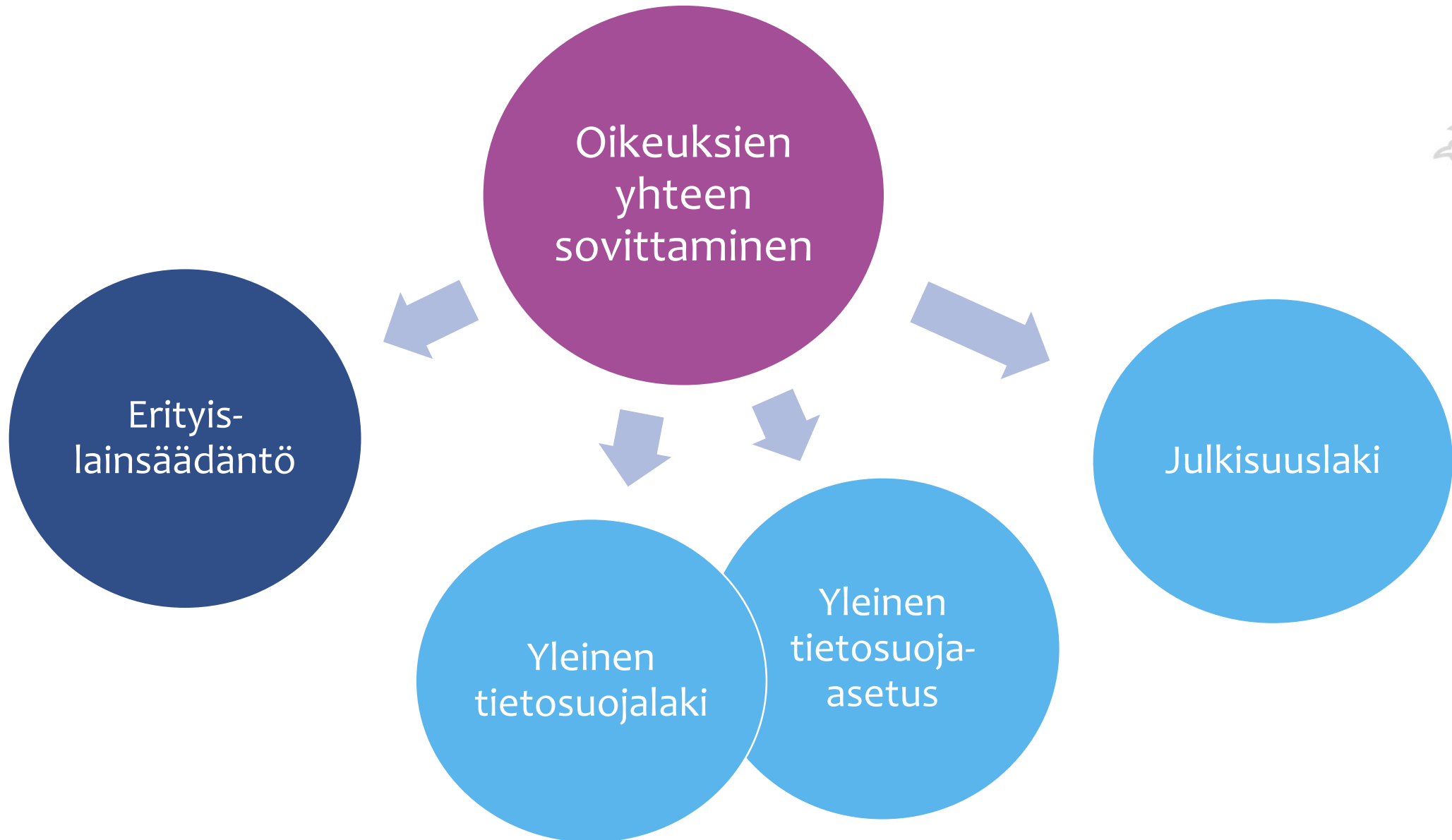
Yksityisyyden suoja

- Perustuslaki 10 §
- Perusoikeuskirja 7 artikla

Henkilötietojen suoja

- Perustuslaki 10 §
- Perusoikeuskirja 8 artikla

Miten tämä auttaa?

1. Ymmärrä asian tärkeys

- Kyse ei ole byrokratiasta, vaan perus- ja ihmisoikeuksista

2. Hahmota asiaan liittyvät intressit

- Kyse on kilpailevista hyvistä
- Tiedon pimittäminen ei ole ”turvallisın ratkaisu”

3. Kysy oikeat kysymykset

- Sovellatko kaikkia sääntöjä?
- Puuttuuko jokin näkökulma?

Lainsäädäntö

- Yleinen toiminnan perusta
 - Julkisuuslaki (621/1999)
 - Henkilötietolaki (523/1999)
 - Yleinen tietosuoja-asetus (EU)
 - Yleinen tietosuojalaki
- Viranomaisen toimintaan sovellettava erityislainsäädäntö
 - Tietosisältö ja käytännöt
 - Käyttötarkoitus
 - Luovutusten sääntely

Julkisuuslaki

Julkisuuslaki

- Julkisuusperiaate:
 - Viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei julkisuuslaissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä
- Viranomaisen huolehdittava
 - tiedonsaantia ei rajoiteta ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta
 - tiedonsaantia ei rajoiteta enempää, kuin on suojattavan edun vuoksi tarpeellista
 - tiedon pyytäjiä kohdellaan tasapuolisesti

Julkisuuslaki: henkilörekisterit

- Pyydettyessä tietoja henkilörekisteristä, on ilmoitettava
 - käyttötarkoitus
 - muut luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat
 - miten tietojen suojaus järjestetään (tarvittaessa)
- Henkilörekisteristä saa antaa tietoja
 - Erityislainsäädännön nojalla
 - Kun luovutuksensaajalla on oikeus tallettaa ja käyttää tietoja (tietosuoja)
 - Suostumuksen nojalla suoramarkkinointia tai mielipide- tai markkinatutkimusta varten
- Samat teemat erityislainsäädännössä

Tietosuojalainsäädäntö

Yleiset periaatteet

- Lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys
 - Henkilön informointi
- Käyttötarkoitussidonnaisuus
 - Käyttötarkoitus luovuttajalla ja luovutuksensaajalla
- Tietojen minimointi
 - Mitkä tiedot ovat tarpeellisia?
- Täsmällisyys
- Säilytyksen rajoittaminen
- Eheys ja luottamuksellisuus
 - Tietojen suojaus

Käyttötarkoitussidonnaisuus

- Tiedot on kerättävä nimenomaista tarkoitusta varten
 - Myöhemmän käsittelyn on sovittava yhteen tämän tarkoituksen kanssa
- Luovutus on käsittelyä
 - Sisällyttävä käyttötarkoitukseen
- Poikkeus: arkistointi, tutkimus, tilastot

Luovuttaja

- Mikä on tietovarannon käyttötarkoitus?
- Sopiiko luovutustoiminta tähän tarkoitukseen?

Luovutuksensaaja

- Onko ilmoitettu käyttötarkoitus sellainen, johon tiedot voidaan luovuttaa?

Tietojen minimointi

- Henkilötietojen on oltava asianmukaisia, olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista käyttötarkoitukseen
 - Tarpeellisuusarviointi aina suhteessa käyttötarkoitukseen
- Vaikuttaa
 - tietovarannon sisältöön
 - siihen, mitä on asiallista luovuttaa
- Arvioinnin ei tarvitse olla tiukan tapauskohtaista

Siirtäminen EU/ETA ulkopuolelle

- Tietojen siirto EU/ETA-alueen ulkopuolelle lähtökohtaisesti kielletty
 - Komissio voi päättää, että maassa on riittävä tietosuojan taso
- Siirtäminen asianmukaisia suojatoimia noudattaen
 - esim. tietosuojaa koskevat vakiolausekkeet, Privacy Shield -järjestely, yritystä koskevat sitovat säännöt
- Siirtäminen erityistilanteissa
 - nimenomainen suostumus
 - sopimus
 - tärkeä yleinen etu

Siirtäminen EU/ETA ulkopuolelle

- Viite EU/ETA-alueen ulkopuolisesta maasta edellyttää selvittämistä
 - Luovuttaminen on siirtämistä
 - Vastuu siirrosta riippuu tilanteesta
 - Mitkä ovat organisaation linjat?
- Ehdoton kiello ei toimi
 - Kansainvälinen toiminta on arkipäivää
 - Mekanismit on luotu käytettäväksi

Informointi

- Henkilötietoja on käsiteltävä rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi
- Rekisteröidyllä on oikeus tietää tietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät
 - Yleisellä tasolla (vrt. lokitiedot)
 - Erityisesti vastaanottajat EU/ETA-alueen ulkopuolella
- Ei jälkikäteisiä ilmoituksia
 - Suunniteltu tiedon luovuttaminen mahdollistaa vastaanottajatahojen kuvaamisen

Mitä tämä tarkoittaa?

Mihin vastuu päättyy?

Ei vastuuta
vastaanottajan tietosuojaan
yksityiskohdista

Yksityiskohtaiset
säännöt

Tosiasiallinen
toiminta

Velvoittaako oma
lainsäädäntö laajempaan
kontrolliin?

Tietosuojaan taso

Tietojen suojaus

Valvonta

Tulevaisuuden näkymiä

- Tietosuoja-asetus
 - Ei vallankumous vaan korjausliike
 - Kannustaa myös tiedon liikkuvuuteen
- Tiedonhallinnan lainsäädännön kehittäminen
 - Ensimmäisen vaiheen valmistelu käynnissä, lausuntokierros kesällä 2018
- Henkilötunnuksen ja valtion takaaman identiteetin hallinnointi
 - Selvitys käynnissä

- Kilpailevat hyvät
- Tarpeellisuus
- Suunnitelmallisuus

Kiitos!